

JEAN RACINE

„krotitelj romantizma“, dramatičar čije tragedije utjelovljuju ideju francuskog klasicizma rodio se 21. prosinca 1639. u Le Ferté-Milonu, u građanskoj obitelji, no kako je rano ostao bez roditelja, odgajale su ga baka i teta, redovnice jansenističkoga samostana Port-Royal. Nakon stjecanja klasične naobrazbe, još je kao mladić raskinuo s jansenističkim krugom, a 1663. je započeo književnu i dvorsku karijeru. Svojevrstan uvod u njegov kasniji književni rad čine himne, soneti i ode. Njegova prva na sceni izvedena drama je *Tebaida ili braća neprijatelji* (1664.). Drugom je dramom polučio velik uspjeh (*Aleksandar Veliki*, 1665.), dok mu je treća, tragedija s motivima preuzetim od Homera, Euripida i Vergilija, donijela trijumf (*Andromaha*, 1667.). Držeći se Corneilleove koncepcije povijesne tragedije, Racine piše svoju prvu političku tragediju, *Britanika* (1669.), kojom, postavljajući lik *Nerona* u središte zbivanja zorno prikazuje u kolikoj mjeri čovjeku neograničena vlast omogućava da u žudnji za samodokazivanjem do cilja stigne čineći monstruozna djela. Nakon *Berenike* (1670.), još jedne tragedije s rimskom tematikom, slijedi kratak izlet u nedavnu, osmansku povijest s *Bajazitom* (1672.), nakon čega se vraća grčkim temama s *Ifigenijom* (1674.) koja mu je priskrbila najveći scenski uspjeh i *Fedrom* (1677.) nastalom prema Euripidu i Seneki, tragedijom koju mnogi s razlogom smatraju najrepresenzativnijim djelom francuskog klasicističkog teatra.

Racine je od 1673. bio član Francuske akademije, a 1677. imenovan je službenim kraljevskim historiografom, nakon čega se izmirio i s jansenizmom.

Racine, majstor metafora i poredbi, dvostruko rimovanog aleksandrinca kojim se vinuo u sam vrh francuskoga pjesništva, umro je u Parizu, 21. travnja 1699.

Red.prof.dr.art.ROBERT RAPONJA

je rođen u Puli. Na Filozofskom fakultetu apsolvirao je komparativnu književnost i talijanski jezik i književnost 1990., a na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu diplomirao je kazališnu režiju 1993. U 29 godina kontinuiranog profesionalnog rada u kazalištima bio je u različitim statusima – od slobodnog umjetnika, preko umjetničkog voditelja do ravnatelja kazališta u Puli, umjetničkim voditeljem Osječkog ljeta kulture, direktora drame HNK u Osijeku, ali se uvijek intenzivno bavio dramskom pedagogijom. Od 2007. zaposlen je na Kazališnom odsjeku Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku. Bio je voditelj Kazališnog odsjeka, prodekan za međunarodnu i međuinstitucijsku suradnju, a trenutno je prorektor za međuinstitucijsku suradnju na Sveučilištu J. J. Strossmayera u Osijeku. Režirao je u svim hrvatskim kazališnim centrima, u svim zemljama bivše Jugoslavije te u inozemstvu. Brojne su režije suvremenih pisaca. Iznimno su mu uspješne i režije velikih scensko-glazbenih spektakla vezanih uz istarsku povijest, kao i “zanemarenih” žanrova poput kabareta kojeg je obnovio u suvremenoj formi u suradnji s Borisom Senkerom. U Hrvatskom narodnom kazalištu u Osijeku režirao je *Tešamenat* M. Budaka, *Pidžamu* za šestero M. Camolettija, *Paralelne svjetove* M. Gavrana, *Multicro* K. Paladin, *Mletačkog trgovca* W. Shakespearea te operu *Kraljevi i konjušari* S. Drakulić - M. Gavrana. Doktorirao je 2018. godine na temu: *Suvremeni angažirani dramski teatar - provokativna igra*. Dobitnik je strukovnih nagrada, među kojima je i Nagrada Hrvatskog glumišta u 2010. godini za režiju predstave *Paralelni svjetovi* Mire Gavrana u izvedbi HNK u Osijeku te pečata Grada Osijeka za doprinos kulturi.

izv.prof.dr.art.JASMINA PACEK, univ.spec.art.therap.,

rođena je u Osijeku. Diplomski studij tekstilnog dizajna završila je na Nacionalnoj akademiji za umjetnost i dizajn u Dublinu, Irska. Magistrirala je kostimografiju i tekstilni dizajn na University of California u Sjedinjenim Američkim Državama, a doktorirala umjetnost na Sveučilištu J. J. Strossmayera u suradnji s Rider University iz Princetona (SAD) s temom *Taksonomija dizajniranja kazališnih kostima* i kostimografijom za predstavu *Prodana nevjesta* u Princeton Opera House, Princeton (SAD).

Nakon međunarodne karijere u SAD-u gdje je radila kao modni i tekstilni dizajner, art direktor i direktor dizajna, vraća se u Hrvatsku i predaje kostimografske predmete i mentorira studente na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku, gdje je osam godina obnašala dužnost prodekanice za studijske programe i razvila 35 novih studijskih programa i unaprijedila postojeće.

Do danas je kreirala likovnost (kostime i scenografiju) preko 60 kazališnih dramskih i opernih predstava za koje je nagrađivana. Dobitnica je nagrade Hrvatskog glumišta za najbolju kostimografiju u operi *Norma* u izvedbi HNK u Osijeku i ASSITEJ nagrade za najbolju scenografiju u predstavi 2:14 u izvedbi Gradskog kazališta Virovitica. Za svoju inovaciju *Neutralni kazališni kostim* na međunarodnom sajmu inovacija INOVA 39. dobila je međunarodnu AGEPI medalju. Osvaja glavnu nagradu Grand Prix Nikola Tesla i zlatnu medalju za najbolju hrvatsku inovaciju u 2014., kao prva inovacija s primjenom u umjetnosti ikad nagrađena tom nagradom.

Kao licencirani art terapeut bavi se i lječidbenim aspektima umjetnosti. Kvalifikaciju univ. spec. art. therap. stekla je na međunarodno priznatom poslijediplomskom sveučilišnom studiju kreativne terapije, smjer art terapije u izvođenju Akademije za umjetnost i kulturu i Medicinskog fakulteta u Osijeku u suradnji s George Washington University (SAD). Jedna je od osnivačica Hrvatske udruge za art terapiju i Klinike kreativnih terapija u Osijeku.

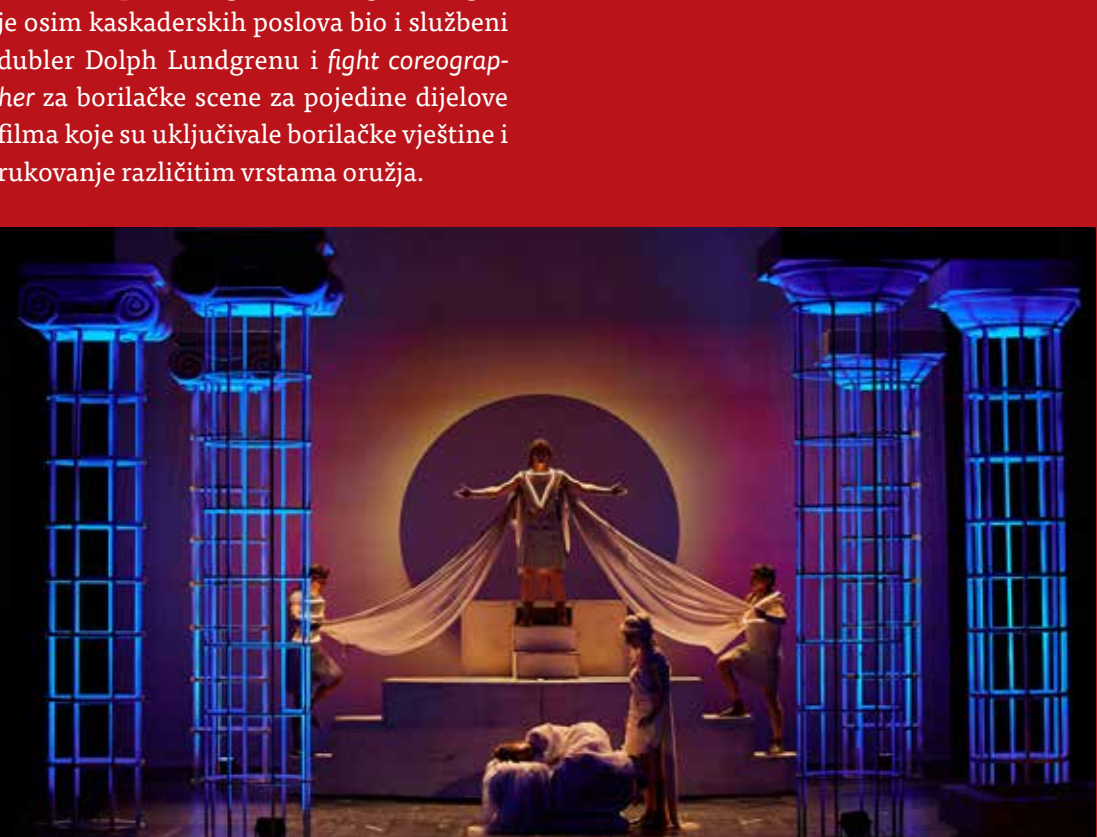
DAVOR ROCCO, autor glazbe

Rođen je 1948. u Zagrebu. Iako diplomirani sociolog i fonetičar, od rane je mladosti posvećen glazbi i zvuku. Od 1971. do danas skladao je glazbu za preko tristo kazališnih predstava, surađujući s brojnim relevantnim redateljima širom nekadašnje države. Kontinuirano je godinama sudjelovao u programima naših renomiranih festivala, poput Dubrovačkih ljetnih igara i Splitskog ljeta. Skladao je glazbu za mnoge radijske i televizijske drame te dokumentarne, animirane i igrane filmove. Autorski mu je program izveden na Muzičkom biennalu u Zagrebu 1993. Od 1976. do 2010. zaposlen je kao glazbeni dramaturg-urednik u Dramskom programu zagrebačkog radija. Realizirao je stotine projekata s područja klasike, jazza i rocka. Posljednjih desetak godina surađivao je s najznačajnijim svjetskim diskografskim kućama (Naxos, Parma-records), sudjelujući u međunarodnim projektima komorne i simfonijske glazbe. Sistematizirajući bogato iskustvo, uz povremene radionice i predavanja, napisao je knjigu *Od titraja do doživljaja – zvuk u suvremenom okruženju*, koja upravo treba biti objavljena (Antibarbarus, 2022.). Od važnijih nagrada valja izdvojiti tri Zlatne arene (Pula) za filmsku glazbu, Morishige Award (Tokio) za radiodramu, tri Porina za produkciju, Zlatu pticu (Ljubljana) za scensku glazbu, tri Marula (Split, Hvar) itd.

Realizirao je stotine projekata s područja klasike, jazza i rocka. Posljednjih desetak godina surađivao je s najznačajnijim svjetskim diskografskim kućama (Naxos, Parma-records), sudjelujući u međunarodnim projektima komorne i simfonijske glazbe. Sistematizirajući bogato iskustvo, uz povremene radionice i predavanja, napisao je knjigu *Od titraja do doživljaja – zvuk u suvremenom okruženju*, koja upravo treba biti objavljena (Antibarbarus, 2022.). Od važnijih nagrada valja izdvojiti tri Zlatne arene (Pula) za filmsku glazbu, Morishige Award (Tokio) za radiodramu, tri Porina za produkciju, Zlatu pticu (Ljubljana) za scensku glazbu, tri Marula (Split, Hvar) itd.

DRAGAN FRANJKOVIĆ

diplomirani kineziolog, voditelj Sportske Akademije Osijek (bivši Martial Arts Osijek). Juniorski svjetski prvak u kickboxingu te instruktor Krav Mage - izraelskog sustava samoobrane. Osim sporta, bavi se kaskaderskim poslovima pa je tako prošle godine puna dva mjeseca radio na velikom projektu *Expendables 4* s velikim glumačkim imenima poput Jasona Stathama, Megan Fox, 50 centa, Dolph Lundgrena i drugih. Dragan je osim kaskaderskih poslova bio i službeni dubler Dolph Lundgrenu i *fight coreographer* za borilačke scene za pojedine dijelove filma koje su uključivale borilačke vještine i rukovanje različitim vrstama oružja.

ZRELA ŽENA, KRALJICA, MAČEHA

Univerzalnost antičkih mitova neodoljiva je i inspirativna za nas koji danas kroz kazališni medij svjedočimo o smislu i svrsi ljudskog postojanja. Tražeći odgovore o sebi, sada i ovdje, prepoznajemo se u pričama koje su oдавно ispričane, ali su svevremene, uzbuđljive, potresne, inspirativne i iznad svega istinite. Takva je i Racineova *Fedra*. Autor koristi bolnu i upozoravajuću mitsku priču o zreloj ženi, kraljici, mačehi onemoćaloj od ljubavi prema svom posinku, mlađahnom *Hipolitu*, ne bi li vivisecirao putanju ljudskih duša uhvaćenih u mrežu ljubavi i mržnje, odanosti i odgovornosti, vrlina i mana. U službi vlasti i politike, razapeti između strastvenih tjelesnih žudnji i duhovnog spokoja, između erosa i tanatosa, između mudrosti i ludila djeluju protagonisti u skladnoj, stihom (aleksandrincem) oblikovanoj klasicističkoj tragediji prepunoj događaja i obrata, strasti, žudnje, čežnje, patnje, dvorskih smicalica i intriga. Jean Racine otvara Aristotelovsko etičko i estetsko pitanje: koje su to sile koje navode čovjeka na djelovanje, pod utjecajem kojih sila čovjek ostvaruje svoj karakter, svoju sudbinu. *Fedrina* dvojba je: reći ili prešutjeti, prikriti ili razotkriti svoje uznemirujuće misli i osjećaje? Veličina i hrabrost Fedre počivaju u činjenici da usprkos strogim normama i pravilima dvora iskreno iskazuje ono što bi druge žene prešutjele, zatomile i u sebe zakopale.

U riječima se ogledaju odrazi sila koje nas vode, koje se nama poigravaju i upravljaju. Misli su naša unutarnja stvarnost, a kad ih glasno, jednostavno i neposredno izrazimo, utječemo i na ritam svemira u kojem se ispunjava naša sudbina, kao i sudbina bliskih nam osoba. Ispunjenje sebe je uvijek aktualna ljudska težnja koja nas misaono i emotivno opsjeda i obuzima u svim životnim fazama. Stoga kroz sudbinske misli, riječi i osjećaje *Fedre*, *Enone*, *Hipolita*, *Aricije*, *Ismene*, *Tezeja* te *Hipolitovih* učenja i *Panofe* zaronit ćemo u dubine ljudske patnje i istovremeno se popeti do visina mudrosti. Iskreno priznanje oslobađa napaćene duše od osjećaja krivnje, a Racine naglašava: „Tko krivca skriva i sam krivac biva.“

Robert Raponja, redatelj

ANTIČKI FUTURIZAM

Likovnost predstave je minimalistička antička stilizacija u kojoj se miješaju elementi klasične antike i futurizma.

Scenografija je simbolički obilježena ritmičkim susretom muškog i ženskog svijeta kroz podijeljenost prostora na lijevu i desnu stranu scene. Na jednoj se nalaze jonski/ženski stupovi, dok su na suprotnoj muški/dorski stupovi. Jonski stupovi imaju kapitule s obilježjima fluidnih spirala i linija koje asociraju na obline ženskog tijela, dok kapitule dorskih stupova bez veće ornamentike kvadratnih i oštrijih linija svojom konstrukcijom, proporcijom i snagom podsjećaju na čvrstoću muškog tijela. Dok su kapitule oblikovani klasično, tijela stupova predstavljaju minimalističku rešetku koja omogućuje slojevitost ne samo vizure prostora, nego i odnosa likova unutar predstave.

Video projekcije upotpunjuju simboličku igru futurističkim obilježjima razigravanja prostora. One nas vode od figurativnih prikaza Sunca i Venere, do linearnih visoko kontrastnih animacija geometrijskih oblika koji nose osnovna obilježja svakog od likova. Animirana igra svjetla i sjene kreira začudne simboličke vizure koje upotpunjuju dramske situacije.

Elementi grčkog kazališta u obliku segmenata stepeništa također su prisutni i ostvaruju prostor igre u kojem likovi predstave mogu ujedno biti i akteri i gledatelji.

Likovnost arhitektonskih elemenata s tijela stupova prenesena je i na oblikovanje kostima. Vertikalno urezani, uzdužni žlijebovi klasičnih antičkih stupova koje nazivamo kanelurama ili kanelirima, kostimografski su interpretirani kroz bogate teksture plisanja na svim kostimima predstave.

Kolorit predstave mijenja se kroz činove. U prvom činu polako ulazimo u zaplet priče kroz neutralni kolorit. U drugom i početku trećeg činu kada dolazi do velikih objavljivanja ljubavi, na sceni prevladavaju tople boje breskve, narančaste, magenete, pink do krvavo crvene i bordo. Krajem trećeg čina dolaskom kralja s mora stiže i plavi kolorit. Od tirkizno plave i zelene do intenzivnije i tamnije plave. Tonovi plave pojavljuju se od tada na svim likovima koji dolaze s mora ili planiraju otići morem. *Fedrinom* scenom u kojoj ljubomora postaje glavna tema dominira ljubičasta, dok sam kraj predstave koji je obilježen tragedijama donosi tamni kolorit na svim likovima kojim se i simbolički gasi intenzitet ne samo boja nego i života. Futuristički elementi na kostimima izraženi su kroz svijetleće komponente na svakom od kostima. Uporabna i modna odjeća se već desetljećima koristi elementima suvremenih tehnologija za poboljšanje uporabnih svojstava određenih odjevnih predmeta (*wearable tech* ili *tech-fashion*) dok tek u posljednje vrijeme vidimo takozvanu *lumencouture* svjetleću modu koja kroz odjeću odaje dojam kao da ste ušli u svijet video igrice. Svijetleći elementi kostima u kombinaciji s video projekcijama kreiraju suvremenu minimalističko ambijentalnu likovnost koja ostavlja puno prostora dramskoj igri likova.

izv.prof.dr.art. Jasmina Pacek, univ.spec.art.therap.

Nakladnik HNK U OSIJEKU » Intendantica DRAŽENA VRSELJA » Ravnatelj Drame MIROSLAV ČABRAJA » Urednica kazališnih izdanja IVANA ŠOJAT » Tehnički suradnik ANTE KOLOBARIĆ » Fotografije KRISTIJAN CIMER » Dizajn, priprema i tisak FOTO ART, OSIJEK » Naklada 200 primjeraka » Redakcija zaključena: 6. svibnja 2022.

FEDRA

Jean Racine **FEDRA** (Phedre)
tragedija

Prijevod
Vladimir Gerić

Redatelj
Robert Raponja
Scenografkinja i kostimografkinja
Jasmina Pacek
Dramaturginja
Ivana Klaić
Oblikovatelj svjetla
Robert Majoroš

Autor glazbe
Davor Rocco
Scenski pokret
Dragan Franjković
(Sportska Akademija Osijek)
Oblikovatelj projekcija
Danko Modrić i Goran Crnčić

OSOBE:

FEDRA **Sandra Lončarić**
ENONA **Tatjana Bertok Zupković**
HIPOLIT **Antonio Jakupčević**
TEZEJ **Ivan Čaćić**
ARICIJA **Katica Šubarić**
IZMENA **Ivana Gudelj Tešija**
PROROČICA **Jasna Odorčić**
TERAMEN **Vjekoslav Janković**
FENIKS **Aljoša Čepl**
ANTIOH **Duško Modrić**
STRAŽARI **Vanja Dušić, Neven-Lucijan Davidović, Danijel Novoselac, Armando El-Hag Hassan, Vedran Miler**
DJEČAK **Fran Marolin**

Suradnica u procesu (kostimografija) Lorena Tot

Rukovoditelj Tehnike i voditelj pozornice Mato Ivić
Voditeljica maskersko-vlasuljarske radionice

Ružica Miler
Voditelj rasvjete Tomislav Kobia
Voditelj tona Davorin Toth
Slikar izvođač Leon Landeka

Dekor i scenska oprema izrađeni u radionici HNK pod vodstvom Željka Jurića.
Kostimi izrađeni u krojačkoj radionici HNK pod vodstvom Gordane Jurković.

U izradi scenografije sudjelovali su studenti druge godine studija Dizajna za kazalište film i televiziju Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku.

Inspicijent Eduard Srčnik
Šaptačica Katarina Miličević Drahotuski

Premijera: 13. svibnja 2022.

SPONZOR SEZONE

HEP

GLAVNI MEDIJSKI POKROVITELJI

Glas Slavonije

Laganini

STV

ZAHVALJUJEMO NA POTPORI

Hotel Central

Bijelić Co.

Kandit

OTOS

SAPONIA

ziija

Hotel Waldorf

HRT

031 200 200 TAXI

KANAAN

TRAGEDIJA
JEAN RACINE

REDATELJ
ROBERT RAPONJA

HRVATSKO
NARODNO
KAZALIŠTE
U OSIJEKU

FEDRA